

Sygn. akt IV U 543/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 lutego 2022 roku w Sieradzu

odwołania S. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 25 sierpnia 2021 r. Nr (...)

w sprawie S. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o emeryturę pomostową

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 543/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 25.08.2021r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił S. N. prawa do emerytury pomostowej. Do pracy w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił zatrudnienia od 1.04.2019 – 30.06.2019 z argumentacją, że PPHU (...) Sp. J. nie jest zakładem dużego (ZDR) lub zwiększonego (ZZR) ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego zgodnie z przepisami ustawy z 27.04.2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r., poz. 1232 ze zm.) oraz rozporządzenia Min. Gospodarki z 31.01.2006r. (Dz. U. z 2006r., Nr 30, poz. 208).

Nie podzielając powyższej decyzji w/w złożył odwołanie, wnosząc o zmianę decyzji i przyznanie prawa do przedmiotowego świadczenia. Podnosił, że w PPHU (...) Sp. J. był także zatrudniony w tym samym charakterze M. N., który otrzymał emeryturę pomostową; wnosił o załączenie do sprawy akt dot. M. N..

W odpowiedzi ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. N., ur. (...)

W okresie od 1.04.2019 - 30.06.2019, był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Sp. J. Stosunek pracy ustał w związku z likwidacją stanowiska pracy.

(...) specjalizuje się w produkcji tkanin bawełnianych, obróbce chemicznej tkanin. Od 2005r. zakład produkuje tetkę i flanelę. Zakład zatrudnia około 30-40 osób. 80-90% produkcji stanowią produkty dla dzieci. W zakładzie musi być zatrudniony pracownik z uprawnieniami ADR, który wykonuje szkolenia pracowników w zakresie transportu substancji chemicznych z magazynu pod bielnik.

Zakład posiada bielnik i drukarnię do tkanin. Otwierając oddział bielniczy, zakład był zobowiązany przez sanepid do utworzenia podziemnych zbiorników, na wypadek ich rozszczelnienia się w magazynie i wycieku substancji; wtedy substancja przez kratki dostałaby się do zbiorników podziemnych i byłaby odizolowana od środowiska.

Jednym z wymogów PIP był także zakup mat, które w przypadku rozlania szkodliwej substancji mają na celu zminimalizowanie obszaru zagrożenia. W zakładzie jest oddzielne stanowisko do mycia oczu i rąk, specjalnym prysznicem, uruchamianym nożem lub łokciem. Sprawozdania o ilości zastosowanego środka chemicznego zakład składa do Wojewódzkiego Wydziału Transportu.

W początkowym okresie zatrudnienia, wnioskodawca pracował w drukarni, ale miał kontakt z bezpiecznymi środkami chemicznymi. Potem został przeniesiony na bielnik i był wyposażony w ogumowany fartuch, spodnie kwasoodporne, ogumowane rękawice, okulary ochronne, a w razie potrzeby w maski ochronne ze specjalnymi filtrami. W-ca pracował na jednoosobowym stanowisku, na odcinku bielenia i jego praca polegała na pilnowaniu, aby była odpowiednia proporcja roztworu bielącego, dozowaniu chemii do maszyny (bielarki), tj.: ługu, wody.

Proces produkcji zaczyna się od tkania tkaniny na krosnach; wykonują to tkaczki.

Po wyprodukowaniu na krosnach surowej tkaniny, podlega ona całkowitemu wybieleniu na oddziale bielniczym, na którym następuje bielenie i suszenie. Praca na bielniku jest na 2 zmiany. Na bielniku jest stosowany ług sodowy 50%, woda utleniona 35%, mydło i wybielacz optyczny. Ług sodowy i woda utleniona są środkami niebezpiecznymi, w przypadku kontaktu wywołują oparzenia. Te środki chemiczne przychodzą w pojemnikach 1000 l z firmy zewnętrznej, przywożone samochodami. Zdarzało się, że zawory zbiornika były nieszczelne. Zbiorniki są atestowane i mają określony czas eksploatacji. Po przyjeździe kierowcy ze zbiornikami ługu i wody utlenionej, zbiorniki te są zdejmowane z samochodu przez kierowcę, który ma windę i wózek. Następnie pracownik zakładu z uprawnieniami na wózki widłowe, przewozi zbiornik i podstawi go pod napawarkę, w której następuje mieszanie wody utlenionej, ługu, wody zwykłej i mydła w płynie, podawanych poprzez pompki. Zbiorniki są ustawione na podłożu betonowym z kratkami ściekowymi, przez które na wypadek awarii mocno stężona chemia nie spływałaby do kanalizacji, ale do szamba zabezpieczającego. Wnioskodawca i inni pracownicy bielniczy na zmianie, wkładają wężyki do pompek. Pompka ma zadaną wartość pobrania 300 ml wody utlenionej, a druga pompka wartość 120 ml ługu sodowego, trzecia pompka podaje 8 l wody zwykłej, czwarta podaje mydło w płynie, piąta podbieracz. To wszystko przechodzi do napawarki i tam podlega mieszanemu, po czym przechodzi do bielenia - do pojemnika grzejącego. Najważniejsze w bieleniu jest stężenie kąpieli bielącej. Dlatego pracownicy bielniczy dokonują miareczkowania zadanego stężenia przez technologa. Technolog decyduje o stężeniu roztworu i w takim stężeniu tkanina nasycy się tym roztworem w bielniku. Gdy jest za małe stężenie to tkanina się nie dobieli, a gdy jest za duże to ulegnie spaleni - rozpuści się. Kąpiel bieląca przenosi się razem z tkaniną do zasobnika, w którym następuje podgrzewanie tkaniny nasączonej roztworem. W zasobniku jest także roztwór, ale o mniejszym stężeniu niż w napawarce. Wały maszyny przenoszą tkaninę do zasobnika bielącego. Pracownik bielniczy, w tym w-ca, musiał dbać o to aby tkanina przechodziła równomiernie, gdyż jest ustalony czas bielenia. Sprawdzał także stężenie wody utlenionej i ługu poprzez tzw. miareczkowanie, co polega na pobraniu naczyniem z napawarki kąpieli bielącej, i odmierzaniu strzykawką ilości płynu do miareczkowania. Dodaje się do tego nadmanganian potasu, kwas solny w niewielkich stężeniach, kąpiel bielącą, fenoloftaleinę, którą sprawdza się stężenie ługu, a nadmanganianem potasu stężenie wody utlenionej, zarówno z napawarki, jak i z zasobnika bielącego. Po sprawdzeniu poziomu stężenia, roztwór przechodzi do zasobnika bielącego i po godzinie czasu przechodzi przez pralnicę, w której jest woda, po czym nawijane jest na tokę - wałek na kółkach, tak aby można podjechać pod suszarkę.

Był przypadek rozszczelnienia się zbiornika, nie było uszkodzenia mechanicznego zbiorników. Zakład jest także wyposażony w oddzielne szambo, do którego w razie rozszczelnienia zbiornika, roztwór spływałby rurami do tego szamba. Szambo stanowi zabezpieczenie przed dostaniem się roztworu do miejskiej kanalizacji. Jeśli chodzi o ścieki, to stężenie kąpieli bielącej jest o tyle niskie, że jest odprowadzana do kanalizacji miejskiej. W zakładzie są częste kontrole Zakładu Wodociągów i Kanalizacji oraz Sanepidu, w czasie których pobierane są próbki. P. R. nie słyszał o przekroczeniu w zakładzie dopuszczalnego pH. Nad odpowiednim poziomem pH ścieków czuwa szef.

W związku z zaprzestaniem płacenia składek z tytułu warunków szkodliwych, ZUS przeprowadził kontrolę PPHU (...), w październiku 2021r., była związana z kwestionowaniem uprawnień pracownika do emerytury pomostowej.

4.10.2021r., PPHU (...) wystąpił do PIP o zajęcie stanowiska, czy pracownicy oddziału bielnika używający odczynników chemicznych do bielenia tkanin wykonują pracę o szczególnym charakterze wykazanym w wykazie załącznika nr 2 poz. 13 rozporządzenia Ministra Gospodarki. Wskazano w piśmie, że pozytywna decyzja zostanie przedstawiona w ZUS i będzie podstawą do naliczenia składki na fundusz emerytur pomostowych.

W odpowiedzi z 4.10.2021r., PIP poinformowała PPHU (...), że nie posiada kompetencji ustawowych do nakazania pracodawcy opracowania wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a w odniesieniu do ewidencji pracowników wykonujących w/w prace organy PIP są jedynie uprawnione do nakazania pracodawcy umieszczenia pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, wykreślenia go z ewidencji oraz do sporządzania korekty dokonanego wpisu w tej ewidencji. Zakwalifikowane pracy konkretnego pracownika jako wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, spoczywa na pracodawcy.

Po otrzymaniu tej informacji, w PPHU (...) nie został opracowany wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Natomiast w okresie od 1.04.2019 – 30.06.2019, PPHU (...) wykazał 5 pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze, była za nich odprowadzana składka na Fundusz z Emerytur Pomostowych. Na koncie płatnika brak dokumentu ZUS ZSWA za 2019r., potwierdzającego, że M. N. wykonywał pracę w szczególnych warunkach/szczeg. charakterze od 1.04.2019 – 30.06.2019.

W dniu 1.07.2019r., pracodawca wystawił odwołującemu świadectwo wykonywania pracy o szczególnym charakterze, powołując się na załącznik nr 2 poz. 13 ustawy o emeryturach pomostowych (**zeznania wnioskodawcy, zeznania świadków: I. Ż., D. P., P. R. – na nagraniu CD 00:07:20 – 00:46:13, 00:02:42 – 00:59:13 k. 28, 55, kserokopia pisma (...) do PIP z 4.10.2021r. k. 25a, odpowiedź PIP na pismo z 4.10.2021r. k. 25c - d, pismo procesowe ZUS z 13.12.2021r. k. 34, zaświadczenie potwierdzające zatrudnienie dot. D. P., P. R. k. 50 – 52, kserokopia świadectwa wykonywania pracy o szczególnym charakterze dot. M. N. k. 15/akta sprawy; akta osobowe; świadectwo wykonywania pracy o szczególnym charakterze k. 8/akta ZUS**).

W dniu 26.07.2021r., S. N. złożył w ZUS wniosek o emeryturę pomostową (**wniosek/akta ZUS**).

Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy uwzględnił w sumarycznym stażu 42 lata, 10 miesięcy i 9 dni okresów składkowo – nieskładkowych, w tym 24 lata, 3 miesiące i 28 dni w szczególnych warunkach (**karta przebiegu zatrudnienia k. 13/akta ZUS**).

Decyzją z 25.08.2021r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił S. N. prawa do emerytury pomostowej. Do pracy w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił zatrudnienia od 1.04.2019 – 30.06.2019 z argumentacją, że PPHU (...) Sp. J. nie jest zakładem dużego (ZDR) lub zwiększonego (ZZR) ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego zgodnie z przepisami ustawy z

27.04.2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r., poz. 1232 ze zm.) oraz rozporządzenia Min. Gospodarki z 31.01.2006r. (Dz. U. z 2006r., Nr 30, poz. 208) (**decyzja/akta ZUS**).

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz w postępowaniu przed organem rentowym. Okoliczności dotyczące charakterystyki pracy wnioskodawcy w PPHU (...), Sąd poczynił w oparciu o zeznania wnioskodawcy, zeznania świadków: właściciela zakładu - I. Ż., D. P., a przede wszystkim świadka P. R., który pracował razem z wnioskodawcą i nadal pracuje w.w. zakładzie jako pracownik bielnika. Wiedza tego świadka wynika więc bezpośrednio z wykonywanej pracy. Zeznania te korelują z zeznaniami wnioskodawcy i I. Ż.. W poczet materiału dowodowego Sąd przyjął także akta osobowe wnioskodawcy, kserokopię pisma (...) skierowanego do PIP z 4.10.2021r., odpowiedź PIP na pismo z 4.10.2021r.

W ocenie Sądu materiał dowodowy nie daje podstaw do zaliczenia zatrudnienia wnioskodawcy w PPHU (...), jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wg załącznika nr 2 pkt 13 - prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Zdaniem Sądu praca przy obsłudze maszyn wykończalniczych na oddziale bielnika nie spełnia tego kryterium. Sąd nie kwestionuje tego, że wnioskodawca był narażony na kontakt z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, jednakże charakter wykonywanej pracy na bielniku, pracodawca błędnie zakwalifikował jako stanowisko wymienione w załączniku nr 2 pkt 13 ustawy, uzasadniając to możliwością wystąpienia poważnego zagrożenia dla pracowników, w przypadku rozszczelnienia się zbiorników z substancją chemiczną. W PPHU (...), zbiorniki ustawione są na betonowym podłożu z kratkami ściekowymi, przez które w przypadku rozszczelnienia zbiornika, niebezpieczne substancje używane do wybielania tkanin wpływałyby do oddzielnego szamba zabezpieczającego, a nie do kanalizacji miejskiej. Jak wynika z zeznań właściciela zakładu I. Ż., jednym z wymogów PIP był zakup specjalnych mat dezynfekujących - zabezpieczających, które w przypadku rozlania szkodliwej substancji, mogą być rozłożone, aby zminimalizować obszar zagrożenia.

. Dotychczas w zakładzie nie doszło do uszkodzenia mechanicznego zbiornika. Był przypadek rozszczelnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018, poz. 1924), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Jak wynika z przepisu art. 49 cyt. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Jak stanowi art. 3 ust.1 cyt. ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

W niniejszej sprawie przedmiotem sporu była ocena charakteru zatrudnienia wnioskodawcy w PPHU (...) od 1.04.2019 – 30.06.2019. Wnioskodawca wnosił o zalecenie spornego okresu jako pracy wg. załącznika nr 2 pkt 13 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie ze świadectwem pracy w szczególnym charakterze.

Emerytura pomostowa to świadczenie przysługujące z nowego systemu emerytalnego (art. 24 ust. 2 i 3 u.e.r.f.u.s.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, którzy nie mają prawa do emerytury określonej w przepisach art. 32, art. 33, art. 39, art. 40, art. 46, art. 50, art. 50a, art. 50e i art. 184 u.e.r.f.u.s. oraz art. 88 ustawy z 1982r. - Karta Nauczyciela, zwłaszcza z uwagi na niespełnienie do końca 2008r. warunków nabycia uprawnień do tych świadczeń. Świadczenie to spełnia funkcję emerytury z tytułu obniżonego (niższego) wieku emerytalnego (art. 32 u.e.r.f.u.s.), a zatem zostało wprowadzone ze względu na obiektywne okoliczności szybszego niż normalnie pogarszania się, wraz ze starzeniem się organizmu człowieka, zdolności do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia z uwagi na jego specyfikę, tj. szczególne warunki lub charakter pracy. Jednak w porównaniu do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym istotnie zawężono krąg ubezpieczonych - pracowników uprawnionych do emerytury pomostowej, zasadniczo kierując się przy tworzeniu wykazów prac w szczególnych warunkach/charakterze (załączniki nr 1-2 do ustawy z 2008r. o emeryturach pomostowych) kryteriami medycznymi z zakresu medycyny pracy (por. wyrok SA w Gdańsku z 5.02.2016r., III AUa 1511/15).

Ustawa o emeryturach pomostowych nie definiuje pojęć poważnej awarii i bezpieczeństwa publicznego. Należy zatem przyjąć wskazówki pomocnicze autora poradnika do ustawy o emeryturach pomostowych oraz wykładnię opartą na analizie przepisów ochrony środowiska. W myśl zasad określonych w ww. poradniku, prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, to prace wykonywane na instalacjach technologicznych lub obiektach technicznych, na których awaria techniczna w rozumieniu ustawy o stanie klęski żywiołowej może spowodować poważne skutki równoważne skutkom poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i które nie są zaliczone do kategorii dużego lub zwiększonego ryzyka. Warunkiem niezbędnym i przesądającym o możliwości zakwalifikowania określonych prac do „prac przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego”, jest zaliczeni danego zakładu do kategorii dużego (ZDR) lub zwiększonego (ZZR) ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z przepisami ustawy z 27.04.2001r. Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 31.01.2006r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo do zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej) Dz. U. z 2006r., Nr 30, poz. 208).

Ustawa o emeryturach pomostowych umożliwia pracownikom wykonującym prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wcześniejsze - w stosunku do pozostałych ubezpieczonych - nabycie uprawnień emerytalnych.

Zgodnie z ustawą o emeryturach pomostowych, pracą o szczególnym charakterze jest praca wymagająca szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, której możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu i życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanej z procesem starzenia się; wykaz takich prac zawiera załącznik nr 2. Jak słusznie podkreślono w uzasadnieniu do rządowego projektu ustawy o emeryturach pomostowych w załączniku określono rodzaje prac, a nie stanowiska pracy, ponieważ pracownicy wykonujący taki sam zawód u różnych pracodawców mogą wykonywać prace o różnej intensywności i w różnych warunkach środowiska. Z tego powodu dotychczasowa metodologia określania zawodu lub stanowiska pracy nie powinna stanowić podstawy zaliczenia do prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Należy zatem podzielić stanowisko, że legalna definicja pracy o szczególnym charakterze zawiera dwie koniunktywne cechy takiej pracy w postaci szczególnej odpowiedzialności i szczególnej sprawności psychofizycznej wymaganej od pracownika ją wykonującego. Szczególny charakter wykonywanej pracy determinuje zaś względem na bezpieczeństwo publiczne (por. wyrok WSA w Kielcach z 18 sierpnia 2010r. II SA/Ke 456/10).

Pkt 14 wykazu prac o szczególnym charakterze wymienia prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Posługując się definicją zawartą w Uniwersalnym Słowniku Języka Polskiego (pod redakcją prof. Stanisława Dubisza, Wydawnictwo PWN) należy uznać, iż pod pojęciem "technika" rozumie się celowy, racjonalny, oparty na teorii sposób wykonywania jakichś czynności, posługiwania się czymś, określoną metodę. Proces natomiast to przebieg następujących po sobie i powiązanych przyczynowo określonych zmian, czynności, które stanowią stadia, etapy tego procesu, fazy rozwijania się czegoś. Ustawodawca pozostawił w dyspozycji płatnika składek określenie wykazu stanowisk pracy na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze a organy inspekcji pracy mają w tym zakresie jedynie czuwać nad zapewnieniem zgodności z prawem dokonanej (lub nie) kwalifikacji. Prace scharakteryzowane w pkt 14 załącznika zostały dodane do pierwotnej wersji projektu wykazu prac o szczególnym charakterze na etapie prac połączonych zespołów Komisji Trójstronnej. Jak wynika z uzasadnienia ekspertów strony rządowej do wykazu prac o szczególnym charakterze (zał. nr 3 do protokołu z posiedzenia Zespołu Ekspertów Medycyny i Ochrony Pracy z dnia 17 lipca 2008r.) prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi dotyczą procesów nie będących procesami wytwórczymi, ale mogącymi spowodować awarię techniczną ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, w tym środowiska, jak na przykład sterowanie rozdzielnikami mocy w energetyce. Również w poradniku do ustawy o emeryturach pomostowych (str. 51) wymieniono przykładowo, że do kategorii określonej w pkt 14 można zaliczyć prace na takich stanowiskach jak operator i monter maszyn i urządzeń, które mogą spowodować awarię techniczną ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego oraz obchodowy bloku energetycznego. Podstawowym kryterium, którym kierował się ustawodawca przy kwalifikowaniu prac wyszczególnionych w pkt 14 załącznika była minimalizacja ryzyka skutku błędu człowieka przy zawiadywaniu działaniem maszyn przemysłowych funkcjonujących przede wszystkim w ramach zakładów energetycznych. Jak bowiem wynika z doświadczenia życiowego ryzyko takiego błędu zwiększa się w przypadku spadku sprawności psychofizycznej osoby bezpośrednio odpowiedzialnej za funkcjonowanie aparatury technicznej. Spadek sprawności psychofizycznej może być skutkiem podeszłego wieku, więc celem ustawodawcy było zagwarantowanie wykonywania newralgicznych prac mogących skutkować zagrożeniem bezpieczeństwa publicznego przez osoby sprawne fizycznie i psychicznie. Ustawodawca tworząc wykaz prac o szczególnym charakterze z mocy ustawy przyjął, że są to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej. Założył, że możliwość należytego wykonywania tych prac zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Dlatego uznał, że możliwość należytego wykonywania prac musi odbywać się w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu. W pojęciu bezpieczeństwa publicznego ustawodawca włączył zdrowie lub życie innych osób posługując się stwierdzeniem: "bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób". W ocenie Sądu ta konstrukcja zdania wskazuje

nie tylko na przyjęcie bezpieczeństwa publicznego w znaczeniu zewnętrznym ukierunkowanym na bezpieczeństwo społeczności, mienia publicznego poza zakładem pracy. Brak zagrożenia bezpieczeństwu publicznemu dotyczy również życia i mienia innych osób, więc wszystkich poza stanowiskiem pracownika wykonującego pracę o szczególnym charakterze, który jest odpowiedzialny za życie i zdrowie wszystkich osób.

Odnosząc powyższą definicję do prac ujętych w pozycji 14 załącznika nr 2 ustawy, należy stwierdzić, że pracami o szczególnym charakterze będą prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Oznacza to, że praca wykonywana przez pracownika będzie miała szczególny charakter, gdy będzie polegała na: bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi, procesy techniczne mogą spowodować awarię techniczną, awaria techniczna może spowodować poważne skutki dla bezpieczeństwa publicznego (czerpiąc z definicji ustawowej) w tym zdrowia i życia innych osób. Niebezpieczeństwem zatem ma być sam proces techniczny, a potencjalna awaria techniczna pociągająca za sobą poważne skutki dla bezpieczeństwa publicznego w rozumieniu ustawy. Przykładem mogą być również inne prace wymienione w załączniku nr 2 do ustawy np. poz. 1 prace pilotów statków powietrznych (pilot, instruktor), poz. 8 prace kierowców autobusów, trolejbusów oraz motorniczych tramwajów w transporcie publicznym. Ustawa za pracę o szczególnym charakterze uznaje pracę wykonywaną przez pracownika, który jest odpowiedzialny swoim działaniem przy jej wykonywaniu za życie i zdrowie innych osób (por. wyrok WSA w Bydgoszczy z 13.10.2010r., II SA/Bd 882/10).

Wykazanie istnienia potencjalnego zagrożenia awarią techniczną nie wystarcza do zakwalifikowania pracy wyżej wymienionego do prac o szczególnym charakterze w związku z punktem 14 załącznika nr 2 ustawy o emeryturach pomostowych z 2008r. Konieczne jest stwierdzenie związku przyczynowego między wystąpieniem zagrożenia a sposobem wywiązywania się przez pracownika z obowiązków wynikających zarówno z ich zakresu, jak i instrukcji obsługi instalacji, czy poszczególnych jej urządzeń, to jest nieprawidłowym wykonywaniem czynności lub zaniechaniem ich wykonania, względnie spóźnionym wykonaniem. Dopiero stwierdzenie, że niewłaściwe wykonywanie obowiązków przy obsłudze przez pracownika instalacji, może grozić awarią techniczną oznacza spełnienie kolejnego wymogu wynikającego z punktu 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych z 2008r. Skutki awarii muszą zagrażać zakłóceniem normalnego toku życia społecznego, zagrażać życiu lub zdrowiu innych osób niż pracownik wykonujący pracę o szczególnym charakterze (głównie będących w miejscach ogólnie dostępnych dla osób postronnych mogących znaleźć się w obszarze zagrożenia) mieniu oraz środowisku albo stwarzać możliwość takiego zagrożenia z opóźnieniem (por. wyrok WSA z 5.10.2010r., II SA/Bd 835/10).

Postępowanie dowodowe wykazało, że praca odwołującego w PPHU (...) od 1.04.2019 – 30.06.2019, jako pracownika bielnika, nie kwalifikuje się do zaliczenia jej wg załącznika nr 2 pkt 13 - prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Wobec powyższego brak podstaw do przyznania S. N. prawa do emerytury pomostowej.

Z tych względów, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c., oddalił odwołanie.